

บทที่ 6

ละครตอนเดี่ยวของวิลเลียม เชกสเปียร์

เค้าโครงเรื่อง

1. ลักษณะของละครตอนเดี่ยว
2. ละครตอนเดี่ยวของเชกสเปียร์

สาระสำคัญ

1. ละครตอนเดี่ยวจะมีลักษณะแตกต่างจากละครชุด ละครตอนเดี่ยวจะมีเนื้อหาสมบูรณ์ในตอนท้ายของเรื่อง
2. ละครตอนเดี่ยวของเชกสเปียร์มีทั้งหมด 3 เรื่องคือ Richard III King John และ Henry VIII

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักศึกษาสามารถอธิบายลักษณะของละครตอนเดี่ยวได้
2. นักศึกษาสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับตัวอย่างของละครตอนเดี่ยวได้

วิลเลียม เชคสเปียร์ เป็นนักประพันธ์ที่มีวิธีการเขียนหลากหลายรูปแบบ จึงไม่เป็นที่น่าสงสัยเลยว่าทำไมผลงานของเขาจึงเป็นอมตะ และเป็นที่ยอมรับกันในทุกยุคทุกสมัย ในการเขียนบทละครประวัติศาสตร์ เชคสเปียร์เริ่มด้วยละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวเนื่องกันหลายเรื่อง หรือที่เรียกกันในบทที่ 4 ว่า **ละครชุด** ในขณะเดียวกันเขาก็ประพันธ์ละครที่มีเนื้อหาจบในเรื่องเหมือนละครประเภทอื่นๆ ของเขา

1. ลักษณะของละครตอนเดียวจบ

ละครตอนเดียวจบเป็นละครที่มีเนื้อหาตามชื่อเรื่อง อันประกอบด้วยฉาก เหตุการณ์ ตัวละคร จุดสุดยอดของเรื่อง และจบบริบูรณ์ในเรื่อง ผู้ประพันธ์ไม่ได้วางแผนการล่องหน้าหรือเตรียมเนื้อหาของละครเพื่อเขียนละครเรื่องต่อไป (ดังเห็นได้จากละครชุดที่ 2 ในบทที่ 4) อย่างไรก็ตาม อาจมีละครประวัติศาสตร์เรื่องใดเรื่องหนึ่งแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังหรือสืบเนื่องมาจากละครประวัติศาสตร์อีกเรื่อง แต่นั่นไม่ได้หมายความว่า เป็นละครชุดเดียวกัน และต้องตระหนักว่าเรากำลังศึกษาบทละครที่บรรจุเหตุการณ์และเรื่องราวของประวัติศาสตร์ เหตุการณ์หรือเรื่องนั้นจะเรียงลำดับกันตามวันเดือนปี (chronological order) และเมื่อเราศึกษาเนื้อหาของละคร จะพบว่าเนื้อหาของทั้งสองเรื่องนั้นไม่มีความต่อเนื่องกัน หรือผู้ประพันธ์ไม่ได้เตรียมการใดๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้นเลย

กิจกรรมที่ 1

ละครตอนเดียวจบมีลักษณะอย่างไรในความคิดของท่าน ? จงยกตัวอย่างละครที่มีลักษณะเช่นนี้มาสัก 1 เรื่อง

2. ละครตอนเดียวจบของเชคสเปียร์

ละครประวัติศาสตร์ตอนเดียวจบของเชคสเปียร์ คือ Richard III ที่ประพันธ์ระหว่างปี ค.ศ. 1592-1593 King John ที่ประพันธ์ระหว่างปี ค.ศ. 1594-1596 และ Henry VIII¹ ละครทั้ง 3 เรื่องต่างเป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดี

Richard III เป็นเรื่องของการชิงราชบัลลังก์ การลอบสังหารผู้ก่อการ การแก้แค้นและความเกลียดชัง ในบทละครเรื่องนี้และผู้ชมจะเห็นภาพของการเสด็จขึ้นครองราชย์ของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 อย่างเด่นชัดและน่าสะพรึงกลัว เชคสเปียร์ได้แสดงอำนาจของพระเจ้า (God) ชัดเจนหากเปรียบเทียบกับ Henry V ทั้งนี้ได้จากการรบระหว่างกองทหารของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 และ ริชมอนด์ เชคสเปียร์มีความคิดเช่นเดียวกับสุภาภิตที่ว่า **พระเจ้ายอมเข้าข้างคนดี** ดังนั้นคนบาป เช่น พระเจ้าริชาร์ดที่ 3 จึงเป็นผู้พ่ายแพ้ในการรบที่สนามรบบอสเวิร์ธ (Bosworth Field) โดยให้ ริชมอนด์เป็นผู้สำเร็จโทษประหารชีวิตของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3 ในสนามรบแห่งนั้น ก่อนจะสถาปนาตนขึ้นเป็นกษัตริย์และมีพระนามว่า **พระเจ้าเฮนรีที่ 7**

King John หรือ The Life and Death of King John เป็นละครที่แสดงความเป็นไปในรัชสมัยของพระเจ้าจอห์น ในช่วงเวลานี้โดยมีเหตุวุ่นวายมากมายในอังกฤษ ประชาชนแข็งข้อต่อกษัตริย์เพราะไม่อาจทนต่อการถูกขูดรีดภาษีได้ โรบิน ฮูด (Robin Hood) โจรของบ้านเมืองได้ขงชุมผู้คนเข้าปล้นสมบัติของคนร่ำรวยเพื่อนำเอาไปแจกจ่ายให้กับราษฎรที่ยากจน เขากลายเป็นวีรบุรุษของประชาชน ในขณะที่พระเจ้าจอห์นเป็นโจรโจรที่คอยเบียดเบียนประชาชนของตนเอง

พระเจ้าจอห์นในบทละครที่เชคสเปียร์ประพันธ์ขึ้น มีลักษณะที่แตกต่างจากพระเจ้าจอห์นในประวัติศาสตร์ซึ่งขึ้นครองราชย์อย่างถูกต้องตามกฎหมายตามธรรมเนียม โดยสืบต่อจากพระเจ้าริชาร์ดที่ 1 แม้จะมีอาร์เธอร์ (Arthur) พระนัดดาซึ่งเป็นโอรสของพระเชษฐาของพระเจ้าจอห์นอยู่ในลำดับที่จะขึ้นครองราชย์ต่อจากพระเจ้าริชาร์ดที่ 1 แต่พระเจ้าจอห์นเป็นผู้ที่พระเจ้าริชาร์ดที่ 1 ทรงเลือกให้ขึ้นครองราชบัลลังก์อังกฤษต่อจากพระองค์ แต่พระเจ้าจอห์นในผลงานของเชคสเปียร์กลับเป็นผู้โหดร้าย เป็นผู้ที่ย่างชิงราชบัลลังก์จากอาร์เธอร์ผู้มีสิทธิเต็มที

แม้ King John เต็มไปด้วยเหตุการณ์ที่วุ่นวายสับสน เชคสเปียร์ได้แสดงภาพของคำว่า "การเมือง" ที่แท้จริงได้อย่างชัดเจน ในการยุติความขัดแย้งอันรุนแรงของอังกฤษและฝรั่งเศส เชคสเปียร์เสนอข้อปฏิบัติโดยการแต่งงานของทายาทของทั้งสองประเทศ² และข้อขัดแย้งต่างๆ ได้สงบลงหลังจากการสิ้นพระชนม์ของพระเจ้าจอห์น โดยที่พระองค์ทรงถูกวางยาพิษขณะที่ถูก

¹ไม่ปรากฏปีที่เชคสเปียร์ประพันธ์ แต่บทละคร Henry VIII ถูกตีพิมพ์เป็นครั้งแรก เมื่อเขาเสียชีวิตไปถึง 7 ปี หรือ ค.ศ. 1623

²แบลนช์ (Blanch) หลานสาวของพระเจ้าจอห์น กับลูอิส (Lewis) พระโอรสองค์โตของพระเจ้าฟิลิปแห่งฝรั่งเศส

ภาพที่ 14 พระเจ้าเฮนรี่ที่ 8

ซึ่งตัวไว้ที่พระวิหารสวินส์ตีต (Swinstead Abbey) Henry VIII เป็นละครที่มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางว่าเป็นผลงานของเชกสเปียร์จริงหรือไม่ ? ดังเช่นละครเรื่อง Henry VI ทั้ง 3 ภาค เจมส์ สเปดดิ้ง (James Spedding) ผู้เขียนบทความเรื่อง Who Wrote Shakespeare's Henry VIII ? ที่ชี้แจงว่าละคร Henry VIII ไม่ได้เป็นผลงานของเชกสเปียร์เพียงคนเดียว แต่มีจอห์น เฟลิตเซอร์ (John Fletcher) ร่วมอยู่ด้วย สเปดดิ้งพบว่าในส่วนที่เป็นของเชกสเปียร์สำนวนภาษาที่ใช้ในกระชับ สมจริงสมจังเร้าและเต็มไปด้วยภาพพจน์ แต่สำนวนภาษาในส่วนของเฟลิตเซอร์ค่อนข้างจะธรรมดา คลุมเครือและไม่เร้าอารมณ์

ของผู้อ่าน งานเขียนของสเปดดิ้งจะทำให้นักวรรณคดีและผู้เชี่ยวชาญทางด้านวรรณคดีหันเหความสนใจที่จะหาข้อมูลนี้ เอส โซเอ็นบาม (S. Schoenbaum) ได้สรุป แนวคิดไว้ดังนี้

อาร์มภบท (prologue)	เฟลิตเซอร์ (ฟ.)
องก์ 1 ฉาก 1-2	เชกสเปียร์ (ช.)
ฉาก 3-4	ฟ.
องก์ 2 ฉาก 1-2	ฟ.
ฉาก 3-4	ช.
องก์ 3 ฉาก 1	ฟ.
ฉาก 2 บรรทัด 1-203	ช.
ฉาก 2 บรรทัด 204-460	ฟ.
องก์ 4 ฉาก 1-2	ฟ.
องก์ 5 ฉาก 1	ช.
ฉาก 2-5	ฟ.
ปัจฉิมกถา (epilogue)	ฟ.

อย่างไรก็ตาม เชกสเปียร์ได้ประพันธ์ละครเรื่อง Henry VIII เพื่อจัดแสดงในวันนักขัตฤกษ์ที่ Great Hall โดยคณะละครของเชกสเปียร์³ เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ แต่การใช้ชื่อละครว่า

³ชื่อคณะละครคือ King's Men

Henry VIII เวลาที่มีการแสดงในยุคนั้นเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากพระเจ้าเฮนรีที่ 8 ทรงเป็นพระบิดาของพระนางเจ้าอลิซาเบธที่ 1 จึงหันไปใช้ชื่อละครนี้ว่า All Is True การแสดงละครเรื่องนี้มีขึ้นอีกครั้งที่โรงละคร Old Vic ใน ค.ศ. 1953 เมื่อพระนางเจ้าอลิซาเบธ ที่ 2 เสด็จขึ้นครองราชย์

Henry VIII เป็นละครที่มีลักษณะเด่นอีกเรื่องหนึ่ง เนื้อหาของละครเป็นแนวโรมานซ์หรือเป็นเรื่องรักๆใคร่ๆ (romance) แต่บทบาทของพระเจ้าเฮนรีที่ 8 มีปรากฏน้อยมาก พระเจ้าเฮนรีที่ 8 เป็นกษัตริย์อังกฤษที่เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อมีพระชนมายุน้อย โดยมีพระนางแคทเธอรีน (Queen Katherine) เป็นราชินีที่เป็นที่รักและเคารพของบรรดาขุนนางในราชสำนักและพลกนิกรทั่วไป ในเรื่องแสดงให้เห็นพระประสงค์ของพระเจ้าเฮนรีที่ 8 ที่ต้องการหย่าขาดจากพระราชินีของพระองค์ เพื่ออภิเษกแอนน์ บัลเลน (Anne Bullen) ดันห้อง (Maid of Honor) ของพระนางแคทเธอรีน และจบลงด้วยประสูติกาลของเจ้าหญิงอลิซาเบธ⁴ และเครนเมอร์ (Cranmer) อาร์คบิชอปแห่งแคนเทอร์เบอรี (Archbishop of Canterbury) ได้ทำนายดวงชะตาของเจ้าหญิงว่าจะได้เป็นพระราชินีที่ยิ่งใหญ่ของอังกฤษ และจะทรงปกครองประเทศด้วยพระองค์ตามลำพัง

นอกจากนี้เราจะเห็นการตกต่ำของตัวละครหลายคน เช่น ดยุกแห่งบั๊กกิงแฮม (Duke of Buckingham) คู่ปฏิปักษ์ของพระคาร์ดินัล ไวลซี (Cardinal Wolsey) ถูกตัดสินลงโทษในข้อหาเป็นกบฏ ต่อมาคือพระคาร์ดินัล ไวลซี นอกจากนี้เราจะเห็นว่าเซคสเปียร์แสดงการขึ้นสู่อำนาจของพระนางแอนน์ บัลเลน ราชินีองค์ที่ 2 ของพระเจ้าเฮนรีที่ 8

กิจกรรมที่ 2

ท่านคิดว่าละครตอนเดียวจบเรื่องได้นำสนใจที่สุด ? ทำไม ?

---

⁴เจ้าหญิงอลิซาเบธเป็นพระธิดาของพระเจ้าเฮนรีที่ 8 และแอนน์ บัลเลน

บทสรุป

ละครทั้ง 3 เรื่องมีเนื้อหาที่จบลงโดยปริบูรณ์ในแต่ละครเรื่อง 2 เรื่องแรกจะจบลงในลักษณะที่เป็นโศกนาฏกรรม แต่เรื่องสุดท้ายจบแบบสุขนาฏกรรม ด้วยการมีชีวิตใหม่⁵ เกิดขึ้น

แบบฝึกหัดท้ายบท

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. ละครตอนเดียวจบต่างกันหรือเหมือนกันกับละครชุดอย่างไร ?
2. ละครเรื่อง Richard III มีเนื้อหาต่างจากละครชุดเรื่องใด ? เพราะเหตุใด ?
3. ท่านชอบละครประเภทใด ? ละครชุดหรือละครตอนเดียวจบ ?

---

⁵ชีวิตใหม่ในที่นี้หมายถึง เจ้าหญิงอลิซาเบธ

ภาพที่ 15 พระบรมฉายาลักษณ์ของพระเจ้าริชาร์ดที่ 3